

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічна теорія

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код та назва спеціальності, галузь знань	C1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями), спеціалізація C1.01 Економіка C Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Тип та назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Цифрова економіка»
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова компонента (ОК-7)
Курс, семестр викладання	1 курс, 1 та 2 семестри
Трудомісткість навчальної дисципліни	8 кредитів ЄКТС (240 академічних годин), з них: денна (очна) форма навчання: лекц. – 44 год., практ. зан. – 44 год., самост. роб. – 152 год.; заочна форма навчання: лекц. – 24 год., практ. зан. – 24 год., самост. роб. – 192 год.
Мова викладання	Українська
Кафедра	Публічного управління та цифрової економіки
Факультет	Бізнесу та соціальних комунікацій

Розробники / викладачі

КОРАБЛІНОВА Ірина Анатоліївна,
Доцент кафедри публічного управління та цифрової економіки, кандидат економічних наук, доцент

E-mail: korablinova.irin@gmail.com

Мета дисципліни

– формування розуміння об'єктивних законів функціонування та розвитку системи економічних відносин; вивчення базового понятійно-категоріального апарату економічних наук; формування у майбутніх фахівців сучасного економічного мислення, розширення світогляду про особливості економічного життя на різних етапах розвитку суспільства; вироблення вмінь і навичок самостійного спостереження за змінами економічних явищ та процесів у реальній дійсності; формування системи теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для прийняття господарських рішень в умовах обмежених

	ресурсів та альтернативних можливостей їх використання.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	<p>ЗК-2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>СК-1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.</p> <p>СК-3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПРН-3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.</p> <p>ПРН-4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.</p> <p>ПРН-7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.</p>

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ в аналіз економічних явищ та процесів	<p>1.1. Загальна методологія суспільних наук. Інформаційне забезпечення аналізу сучасних економічних явищ та процесів.</p> <p>1.2. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства.</p> <p>1.3. Економічна система суспільства.</p> <p>1.4. Основи історії економіки та економічних вчень.</p>
Тема 2. Основи економічної теорії: політекономія	<p>2.1. Загальні положення, предмет і метод економічної теорії.</p> <p>2.2. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар та його властивості. Сутність та функції грошей.</p> <p>2.3. Перетворення грошей в капітал. Виробництво додаткової вартості. Капітал та додаткова вартість.</p> <p>2.4. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Закон капіталістичного нагромадження. Капітал і наймана праця.</p> <p>2.5. Кругообіг капіталу. Обіг капіталу. Прибуток та його розподіл. Утворення середньої норми прибутку та ціни виробництва.</p> <p>2.6. Форми, особливості і тенденції розвитку капіталу.</p>
Тема 3. Основи мікроекономіки та макроекономіки	<p>3.1. Предмет, метод та інформаційна база вивчення мікроекономіки.</p> <p>3.2. Попит, пропозиція, їх взаємозв'язок.</p> <p>3.3. Ринок. Типи ринкових структур. Мікроекономічний аналіз поведінки економічних суб'єктів на ринках різних типів.</p> <p>3.4. Предмет, метод та інформаційна база вивчення макроекономіки. Основні макроекономічні показники.</p> <p>3.5. Макроекономічний аналіз ринків товарів та послуг, ринку праці та ринку грошей.</p> <p>3.6. Макроекономічна динаміка та нестабільність економічного розвитку. Економічна політика держави.</p>
Тема 4. Основи вивчення закономірностей і	<p>4.1. Сутність, структура та умови формування світового господарства.</p> <p>4.2. Світове господарство та міжнародна мобільність факторів виробництва.</p> <p>4.3. Світові ринки, особливості і тенденції їх розвитку.</p>

Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

Наочні, інтерактивні, практичні та інноваційні	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Наочні, інтерактивні, практичні та інноваційні методи навчання</i> відповідно до рівня підготовки здобувачів: лекція-бесіда з використанням мультимедійної презентації; роз'яснювальна лекція-дискусія на засадах діалектичної логіки, логіко-історичного аналізу, поверхів логічної абстракції, аналогії, асоціацій та ін.; метод перевернутого класу; навчання інших студентів у групі; аналіз історій і ситуацій; дебати; онлайн-вікторини; онлайн-тести; відпрацювання навичок роботи з міжнародними та національними базами даних для аналізу економічних явищ та процесів; онлайн-опитування думок; групове обговорення; репродуктивні та проблемно-пошукові методи роботи з науково-теоретичною та навчально-довідковою літературою;
Творчі	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Написання есе, аналітичних довідок, індивідуального творчого індивідуального завдання (вільний вибір теми дослідження при консультуванні викладачем).
Методи дистанційного навчання	<p>Для забезпечення безперервності навчання та якості освітнього процесу (проведення лекцій, практичних занять, консультацій, надсилання навчальних матеріалів і завдань, проведення опитувань, тестування і т.ін.) використовуються такі програми як zoom, google-сервіси, moodle, месенджери та інші сучасні цифрові інструменти, які передбачають синхронний та асинхронний режим роботи зі здобувачами. Під час занять використовуються дистанційні інтерактивні методи навчання, сучасні інструменти візуалізації навчальних матеріалів, проводиться онлайн-практикум для здобувачів по роботі з міжнародними статистичними базами даних, звітами міжнародних організацій, консалтингових агенцій, а також актуальною інфографікою в онлайн-режимі за допомогою різноманітних інтернет-сервісів.</p>

Стратегія оцінювання результатів навчання

Змістовий контент результатів навчання з дисципліни	<p>Результати навчання з даної дисципліни, які здобувач може продемонструвати та які можна ідентифікувати, оцінити і виміряти, розглядаються у вимірах 6 рівня Національної рамки кваліфікацій, що відповідає другому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, а саме:</p> <p>Знання – концептуальні наукові та практичні знання з економіки, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері економіки та бізнесу.</p> <p>Уміння/навички – поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері економіки та бізнесу.</p> <p>Комунікація – донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; збір, інтерпретація та застосування даних; спілкування з професійних питань у сфері економіки та бізнесу.</p> <p>Відповідальність та автономія – формування спроможності нести відповідальність за вироблення та ухвалення економічних рішень, розвиток здатності продовжувати вивчення економічних явищ та процесів із значним ступенем автономії.</p>
Критерії	<p>Академічні успіхи здобувачів освіти в межах даної дисципліни оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (максимальна</p>

оцінювання	<p>кількість – 100 балів), що прийнята в ДУІТЗ, з обов’язковим переведенням кількості балів в оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS.</p> <p>Відмінно (А) – від 90 до 100 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі або не менше 90% завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни.</p> <p>Дуже добре (В) – від 82 до 89 балів – здобувач досить повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 80-89% письмових завдань.</p> <p>Добре (С) – від 74 до 81 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 74-81% письмових завдань.</p> <p>Задовільно (D) – від 64 до 73 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Правильно вирішив 64-73% письмових завдань.</p> <p>Задовільно (E) – від 60 до 63 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60-63% письмових завдань.</p> <p>Незадовільно з можливістю повторного складання (FX) – від 35 до 59 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив 35-59% письмових завдань.</p> <p>Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни (F) – від 0 до 34 балів – Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1-34% письмових завдань.</p>
Форма та методи контролю начальних досягнень	<p>В межах даної дисципліни передбачено три види контролю: поточний, підсумковий та семестровий/академічний.</p> <p>Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи з теми, що вивчається. При поточному контролі оцінюється: активність роботи здобувача на практичних заняттях, результати виконання ним індивідуальних завдань, контрольних робіт, якість підготовлених завдань, що виконувались під час самостійної роботи. У концепції викладу навчальної дисципліни застосовуються такі форми проведення поточного контролю: опитування, виконання контрольних вправ.</p>

Підсумковий контроль – це накопичена здобувачем сума балів за результатами вивчення ключових тем та виконання завдань самостійної роботи.

Семестровий (академічний) контроль передбачає проведення екзамену, під час якого здобувачу виставляється остаточна оцінка за навчальну дисципліну, яка виводиться із суми балів за результатами підсумкового контролю та складання екзаменаційного тесту.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою і становить: за поточну успішність – 40 бал., самостійна робота – 20 бал.; за підсумкове тестування – 40 бал. При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань здобувачів за різними системами.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування	Під час лекцій та практичних занять використовуються різноманітні інтерактивні технології навчання, які допомагають не тільки засвоїти теми курсу, а й розвинути навички критичного мислення, уміння працювати з інформацією, під час групових дискусій та виконання завдань розвинути комунікативні навички, навички співпраці, адаптації тощо. Крім того, для підвищення ефективності навчання на заняттях застосовуються змішані форми, наприклад, метод перевернутого класу, навчання інших студентів у групі і т.ін. Такий підхід до занять передбачає обов'язкову присутність. Важливо розуміти, що через відсутність на занятті можна втратити логіку, якою пов'язані всі теми курсу. Про це лектор попереджає на вступній лекції, де відбувається знайомство зі структурно-логічною схемою курсу. Тож, бажано, навіть, якщо була поважна причина відсутності, відвідати консультацію та з викладачем обговорити проблемні питання теми або низки тем через розбір «скрізних» питань, виконати поточні домашні завдання, які необхідні для закріплення знань та формування теоретичного фундаменту.
Дотримання принципів академічної доброчесності	Політика щодо академічної доброчесності побудована на основі Положення про академічну доброчесність в ДУІТЗ. Усі види письмових робіт повинні бути написані студентом самостійно та мати високий рівень оригінальності. Під час вивчення дисципліни «Економічна теорія» можна використовувати не тільки рекомендовану літературу, а й різні бібліотечно-інформаційні ресурси для розширення уявлення про ті чи інші економічні явища і процеси, які висвітлюються вченими-економістами з позицій різних наукових шкіл й підходів. При підготовці аналітичних доповідей та кейсів рекомендується використовувати міжнародні статистичні бази даних, звіти міжнародних організацій із обов'язковим зазначенням посилань на електронні ресурси. При використанні AI-інструментів треба дотримуватись Методичних рекомендацій МОН України.
Умови зарахування пропущених занять	Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до початку екзаменаційної сесії. Процедура узгоджується з викладачем, згідно його розкладу консультацій.
Інші умови	Навчально-методичні матеріали дисципліни розміщені на платформі Moodle

Рекомендовані джерела інформації

1. Економіка: базовий курс: навчальний посібник [6-те вид., переробл. і доп.] / Ю. Є. Петруня, А. О. Задоя А.О. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. 265 с.

Базові підручники, навчальні посібники та методичні вказівки	<ol style="list-style-type: none"> 2. Мікроекономіка: Навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 305 с. 3. Мікроекономіка: навчальний посібник / А.О. Задоя, О.А. Задоя. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. 148 с. 4. Макроекономіка: навчальний посібник / А.О. Задоя, Ю.Є. Петруня. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2022. 256 с. 5. Міжнародна економіка: підручник для здобувачів ступеня бакалавра за спеціальністю «Економіка» / В. Г. Герасимчук, С. В. Войтко, Б. С. Серебренніков, Т. В. Сакалош. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2024. 533 с. 6. Історія економіки та економічної думки: підручник / В.Д. Базилевич, Н.І. Гражевська, Т.В. Гайдай Т.В; за ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання. 2018. 775 с. 7. Історія економіки та економічної думки: навч.-метод. комплекс для студентів економічних спеціальностей освітнього рівня «Бакалавр» / Упорядники В.Д. Базилевич, Н.І. Гражевська, Т.В. Гайдай, А.О. Маслов, І.В. Назаров, О.П. Нестеренко. Київ: ЗАТ «Нічлава», 2018. 168 с. 8. Економічна теорія (історія економіки та економічної думки, політекономія, мікроекономіка, макроекономіка) (2020): у 2-х ч.. Ч. 1: Історія економіки та економічної думки, політекономія: навч. посіб.; за ред. М.М. Теліщука. Університет ДФС України. Ірпінь. 544 с. 9. Економічна теорія: політична економія: навчальний посібник / За заг. ред. М. І. Зверякова. Одеса: Атлант, 2014. 338 с. 10. Економічна теорія: Політекономія: підручник / за ред. В. Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 9-те вид. К.: Знання, 2014. 710 с. 11. Сучасні економічні системи: метод. вказівки / О.В. Горняк. Одеса, 2019. 48 с. 12. Сучасні економічні теорії: навч. посібник / П.П. Несененко, О.А. Артеменко, О.Є. Патлатой. Одеса: ОНЕУ, 2017. 326 с.
Інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/ 2. Наукові фахові видання з економіки у Реєстрі наукових видань України. URL: http://nfv.ukrintei.ua/search?sortOrder=title&galuzSearch[]=%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96&specialnistSearch[]=051&langSearch=ukr&

Рік введення силабусу – 2025 р.

Затверджено рішенням кафедри публічного управління та цифрової економіки (Протокол від 29 серпня 2025 р. № 1)

Завідувач кафедри

Олександра ЦИРА

Гарант освітньої програми

Юлія ТОЧИЛІНА

Викладач

Ірина КОРАБЛІНОВА

